

Dr L. E. den Dooren de Jong: *Microben als vrienden en vijanden van de mens*. Deel I. Uitgave H. Nelissen, Bilthoven. Prijs f 16.05.

Dit boek is het eerste van de twee onder dezelfde titels te verschijnen delen geschreven door de bacterioloog van de Rotterdamse gemeenteziekenhuizen. Beide delen tezamen zullen de basis van de gehele microbiologie omvatten. Zoals de titel ook aanduidt, beperkt de schrijver zich in dit boek zeer bewust niet tot de kennis van de pathogene micro-organismen, maar plaatst hen in het grote verband van de microbiologie. Immers zegt schrijver: het enige waarin het slechts geringe tal van de pathogene micro-organismen zich van andere onderscheidt, is hun vermogen om ook levende stoffen te kunnen mineraliseren (d.w.z. organische stoffen afbreken tot eenvoudige anorganische). Het is dus onjuist ze als een geheel aparte klasse te zien. Zeer duidelijk komt dit in de behandeling der stof tot uitdrukking.

De microbiologie zal in 4 afdelingen behandeld worden, te weten:

1. De grondslagen van de microbiologie.
2. De microben als vijanden van de mens.
3. De bestrijding van de microben.
4. De microben als vrienden van de mens.

In het voor ons liggende deel worden de eerste twee afdelingen behandeld.

In de eerste afdeling, die rond $\frac{2}{5}$ van het 290 pagina's tellende boek beslaat, behandelt schrijver eerst de systematiek van de micro-organismen om vervolgens in het bijzonder van de bacteriën de celstructuren, hun vermeerdering, chemische samenstelling en enkele afscheidingsproducten te behandelen.

Hierna volgt een betrekkelijk uitgebreide systematiek van de bacteriën, waarna stelselmatig de stofwisseling van de bacteriën behandeld wordt, evenals hun hiermede samenhangende voedingseisen. Deze eerste afdeling wordt besloten met een hoofdstuk over het mineralisatieproces en de kringloop van enkele stoffen als synthese van de voorgaande hoofdstukken.

De tweede afdeling begint met een overzicht van de ziekteverwekkende eigenschappen van de bacteriën, waarop een uitgebreid hoofdstuk over het wezen der immuniteit en allergie volgt. Na deze inleiding behandelt de schrijver in een 90 blz. tellend hoofdstuk de door de micro-organismen veroorzaakte ziekten en in het kort de ziekteverschijnselen, diagnostiek, therapie en prophylaxe. Beëindigd wordt deze afdeling met een beschrijving van de voedselinfecties en intoxicaties.

De veelheid van onderwerpen die in dit boek behandeld worden, is met deze korte samenvatting voldoende naar voren gebracht. Bij de beoordeling van de waarde van een dergelijk boek zal men zich in de eerste plaats moeten afvragen voor wie dit boek geschreven is. Schrijver zet in zijn inleiding uiteen, het bedoeld te hebben voor de belangstellende leek en verder voor een ieder, die met een onderdeel van de microbiologie te maken heeft. Binnen het schema van dit boek zal men zijn eigen specialistische kennis kunnen plaatsen en kennis nemen van het wijde gebied van de microbiologie. Voor beide groepen blijft dit boek dus min of meer een voorlichting voor leken. Hiermede is een objectieve beoordeling van het boek zeer moeilijk geworden; zoals schrijver zelf zegt: de een zal het oppervlakkig vinden, de ander te uitvoerig. Het is zeker niet een vlot te lezen boek; het gebodene is in de meeste gevallen allerminst populair en vraagt inspanning. Aan de andere kant is het een boek, dat zonder twijfel zal boeien. De grootste belangstelling zal dit boek naar mijn mening hebben van diegenen, die reeds van een bepaald gebied van de microbiologie op de hoogte zijn en zich algemeen wensen te oriënteren.

De tandarts zoeker in dit boek vooral geen tandheelkundige bacteriologie: hij zal tevergeefs zoeken. De tandcaries komt in het geheel niet ter sprake, hoewel

een korte bespreking van dit proces stellig wel gerechtvaardigd ware geweest.

Het logisch gevolg van de microbiologische indeling van dit boek is de bespreking van de infectieziekten geweest binnen het raam van de systematiek van de micro-organismen; wellicht ware een behandeling van de stof, uitgaande van de verschillende ziekten, overzichtelijker geweest.

Resumerende kan men zeggen: een nuttig boek, dat zonder twijfel een leemte opvult en de belangstelling van de tandarts verdient.

O. Backer Dirks

Neue zahnärztliche Kunststoffe, Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde in Vorträgen, Heft 10: herausgegeben von Prof. Dr. G. K o r k h a u s, Bonn, Carl Hanser Verlag, München, 1951, 111 bladz., 91 afb. en 4 kleurenreproducties, gecart. 12 DM.

Een aantal lezingen, welke een jaar geleden gedurende de Bonner Fortbildungstagung over dit onderwerp gehouden werden, zijn nu in druk verschenen en gebundeld, voorafgegaan door een inleiding van K o r k h a u s. De voordrachten werden gehouden door enige bekende Duitse en Zwitserse collegae, die zich reeds enige jaren in hoofdzaak met het onderzoek van snelhardende kunstharshabrikaten hebben beziggehouden. Hierdoor zal men er veel samenvattend werk in vinden, dat oorspronkelijk in verspreid-gepubliceerde artikelen verscheen, doch thans gemakkelijk voor ieder toegankelijk is geworden.

Het eerste artikel, dat van C a s t a g n o l a, gaat uitvoerig op aard en eigenschappen van dit materiaal in, dat dan verder uit verschillende gezichtspunten nader bezien wordt. Door deze opzet is zijn artikel zeer wijd-omvattend, en houdt zich vrij volledig met alle in aanmerking komende problemen bezig. Voor een algemene oriëntatie kan het dan ook uitmuntend genoemd worden.

S p r e t e r v o n K r e u d e n s t e i n beperkt zich in hoofdzaak tot de gevaren van dit materiaal voor de vitale pulpa, beschermingsmaatregelen hiertegen, en tot de contractieverschijnselen in de vulling; eveneens een behartigenswaardig betoog.

Het volgende artikel is van de hand van S i m o n s, die een lans breekt voor de „Odus“-kroon van doorzichtige acrylhars en haar talrijke gebruiksmogelijkheden.

De volgende auteur is D a u s c h, die zich meer in het bijzonder heeft beziggehouden met de kunstharstiftand volgens het „Indipalblock-systeem“. Dit behelst het vervaardigen van een individuele kunstharskroon door beslijping van een blokje Palapont. De ruwe kroon wordt week gemaakt en op het wortelplaatje passend geperst. Hierna volgt verdere afwerking van de kroon en het vastcemen-teren op de speciale stift. Op deze stift kan men natuurlijk ook een kunstharskroon persen.

Over weekblijvende kunsthars spreekt vervolgens R e h m, die dit materiaal gebruikt voor het voeren van prothesen, welke voordien met alle zorg werden vervaardigd. Drukplaatsen vallen dan vrijwel geheel weg; de patiënt moet de prothese echter uitermate goed verzorgen, omdat de weke onderlaag anders onhygiënisch wordt.

W e i k a r t behandelt hetzelfde onderwerp, doch nu uit een materiaal-technisch oogpunt; ook dit artikel is zeer verhelderend en lezenswaard. De werking der zogen. „weekmakers“ wordt besproken, evenals een andere manier, om langs de weg der co-polymerisatie van methacrylhars met onverzadigde klein-moleculaire verbindingen tot van nature weke kunstharzen te komen. Hoewel om verschillende redenen een betere oplossing dan het gebruik van weekmakers, is

toepassing ervan in de praktijk thans nog niet mogelijk, daar zij zich nog in een experimenteel stadium bevindt.

Aan het slot van deze monografie treft men nog de voornaamste inhoud aan van het op bovengenoemde voordrachten gevolgde debat, hetgeen zeer toe te juichen is, daar elk onderwerp op die manier van meerdere kanten belicht wordt.

De totaal-indruk, welke deze uitgave maakt, is een zeer-gunstige. Het was een uitstekende gedachte, deze belangrijke en aangenaam-leesbare serie voordrachten te bundelen en zodoende voor een veel ruimere kring toegankelijk te maken, dan alleen voor het uiteraard beperkte aantal cursisten.

Over de uitvoering tenslotte niets dan lof! De uitgever besteedde er elke denkbare zorg aan; druk, papier en afbeeldingen zijn bijzonder goed te noemen. Moge deze monografie ook in ons land een ruime afzet vinden!

V a n D a a l e n

Dr. V. K. I l g. *Die Dreiviertelkrone*. Uitg. Carl Hanser, München. 151 blz. 252 afb. Prijs: 17.80 D.M.

Een verhandeling over de $3/4$ kroon aangekondigd als: „verbeterde en uitgebreide uitgave, d.d. 1951” zal de aandacht van menig collega trekken, zeker waar de $3/4$ kroon zowel technisch als aesthetisch een zeer aantrekkelijke voorziening kan zijn, doch veelal nog te weinig wordt toegepast.

Helaas kan dit boek voor de collega die behoefte gevoelt de $3/4$ kroon in al zijn mogelijkheden aan zijn kennis en kunde toe te voegen slechts ten dele van nut zijn. Immers indien hij zich slechts zou beperken tot de contraïndicaties: zware caries en verkleuring, die de auteur stelt, en geen acht zou slaan op de klinische vorm van het element, de as, de paralleliteit met de andere pijlers, de verhouding tot de antagonist, noch — bij gede vitaliseerde elementen — op de resterende dentine massa, zal hij vaak bedrogen uitkomen. En als de auteur de $3/4$ kroon prefereert boven de vollebandkroon wegens een betere randaansluiting, zal de lezer zich geredelijk afvragen waarom slechts de bandkroon en niet de gegoten volle kroon met ridges eventueel versierd met een oclusale porcelein-inlay, kritisch wordt afgewogen tegen de $3/4$ kroon.

Toch zal het voor ons nuttig zijn om onze techniek te toetsen aan de uiteenzettingen van Dr. I l g; node missen wij dan echter beschouwingen omtrent de specifieke toepassing van de stugge diamantschijf, de slappe Horióschijf en de broze carborundumschijf evenals de toepassing van de $3/4$ kroon in combinatie met pinlays als spalk voor los staande elementen. De belangstelling van de lezer zal hierna uitgaan naar de afdruktechniek; de physische gedragingen van de Kerrmassa in de koperband mogen enkelen boeien doch boeiender zou een physisch onderzoek geweest zijn naar de hydrocolloïden die zo'n grote rol spelen in de nauwkeurige weergave van het geprepareerde element. Ook over de directe afdrukmethode wordt niet gerept. Belangrijk is dat de auteur de ideale volume constante slechts toeschrijft aan de door electrolyse verkregen koperstomp.

De tweede helft van dit boek zal hopelijk door vele tandtechnici worden gelezen daar dit talrijke belangrijke technische wenken geeft.

V a n E v e r d i n g e n